

Miljökravsmodul: Textil och läder (Textiles and leather)

Information till kravställaren

Kraven i denna miljökravsmodul kan ställas på upphandling av varor av textil och läder. Vid behov av stöd med miljökrav i upphandling kontakta hallbarhet@fmv.se.

I denna miljökravsmodul definieras vilken typ av krav som avses i vänster kolumn. "L" markerar ett lagkrav inom området. "M" markerar ett miljökrav som kan användas för att materiel ska vara anpassad till försvarssektorns behov samt säkerställa försörjning över hela livscykeln. I kravformuleringen anges ibland en kommentar (i rött) till kravställaren, som stöd för tillämpning av kravet. Den röda texten ska tas bort innan kravet används i upphandlingsdokumenten.

För textilier så bedöms OEKO-TEX® Standard 100 motsvara Försvarssektorns kriteriedokument, även om dessa inte är utmärkt med grå bakgrund (såsom i andra moduler). Beroende på upphandlingens art så kan det finnas behov att använda de övriga kraven för att komplettera kravställningen.

Kravställaren kan ange modulens krav i den tekniska specifikationen (TS) / kravspecifikationen eller i verksamhetsåtagandespecifikationen (VÅS/SoW). Kravställaren måste själv göra bedömningen om var ett krav lämpligen ska placeras samt om det är relevant att ställa alla eller vissa av kraven utifrån upphandlingens art. Miljökravsmodulen ska endast ses som ett stöd i arbetet.

Obs! Direkt efter miljökravsmodulen följer viktig information om miljöpåverkan, relevanta lagar och miljökrav. Läs denna information innan du använder kraven i modulen.

Krav- typ		Miljökrav i teknisk spec.	Text till svarsbilaga
	1	<u>Textilier</u>	
M	1.1 Svenska	Alla textilier som är avsedda att användas i direktkontakt med hud, ska uppfylla kriterierna i giltig version av OEKO-TEX® Standard 100, klass II, bilaga 4. Länk: OTS100Standard_01.2023_en_de.pdf (oeko-tex.com)	Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej? <i>Förslag till verifiering: OEKO-TEX® certifikat eller kemikalieanalyserapport som visar att kraven i OEKO-TEX® Standard 100, bilaga 4 uppfylls.</i>
	1.1 English	All fabrics that are intended to be used as direct-contact-with-skin shall fulfill the criteria in valid OEKO-TEX® Standard 100, class II, appendix 4. Link: OTS100Standard_01.2023_en_de.pdf (oeko-tex.com)	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N <i>Suggested verification: OEKO-TEX® certificate or chemical analysis that demonstrates that the requirements of OEKO-TEX® - Standard 100, appendices 4 are fulfilled.</i>
	Hjälp text	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta krav är generellt rimligt att ställa för hudnära kläder.</i>	
M	1.2 Svenska	Alla textilier ska uppfylla kriterierna i giltig OEKO-TEX® Standard 100, Produktklass III, Bilaga 4. Länk: OTS100Standard_01.2023_en_de.pdf (oeko-tex.com)	Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej? <i>Förslag till verifiering: OEKO-TEX® certifikat eller kemikalieanalyserapport som visar att de kemiska kraven i OEKO- TEX® Standard 100, bilaga 4</i>

Krav- typ		Miljökrav i teknisk spec.	Text till svarsbilaga
	1.2 English	All fabrics shall fulfill the criteria in valid OEKO-TEX® Standard 100, Product class III, Appendix 4. Link: OTS100Standard_01.2023_en_de.pdf (oeko-tex.com)	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N <i>Suggested verification: OEKO-TEX® certificate or chemical analysis that demonstrates that the chemical requirements of OEKO-TEX® Standard 100, appendix 4 is fulfilled.</i>
	Hjälp text	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta krav ska ställas i de fall marknaden klarar av kravet.</i>	
	2	<u>Läder- restriktion av farliga ämnen</u>	
M	2.1 Svenska	Varor av läder [ska/bör] uppfylla kriterierna för giltig OEKO-TEX® Läder Standard, Produktklass III, Bilaga 4. Länk: LeatherStandard_01.2023_en_de.pdf (oeko-tex.com)	Uppfylls detta krav? Ja/Nej? <i>Föreslagen verifiering: OEKO-TEX® certifikat eller kemiska analysrapporter som visar att kemikaliekraven i OEKO-TEX® Läder Standard, bilaga 4 är uppfylld.</i>
	2.1 English	Articles made of leather [shall/should] fulfill the current criteria in Leather Standard by Oeko-tex, Product class III, Appendix 4. Link: LeatherStandard_01.2023_en_de.pdf (oeko-tex.com)	Is the requirement fulfilled? Y/N <i>Suggested verification: OEKO-TEX® certificate or chemical analysis reports that demonstrate that the chemical requirements in OEKO-TEX® Leather Standard, appendix 4 is fulfilled.</i>

Krav-typ		Miljökrav i teknisk spec.	Text till svarsbilaga
	Hjälp-text	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta krav kan ställas i de fall marknaden klarar av kravet. Detta krav kan dock vara begränsande om det ställs som ett ska-krav.</i>	
M/L	2.2 Svenska	<p>Färdigbehandlat skinn och läder [ska/bör] inte innehålla halter för nedanstående ämnen som överstiger respektive haltgräns.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arsenik (As) < 1,0 mg/kg • Bly (Pb) < 1,0 mg/kg • Kadmium (Cd) < 0,1 mg/kg • Krom (Cr) < 200 mg/kg • Sex-värd krom (Cr^{VI}) <3,0 mg/kg* <p><i>*Gränsvärdet ska underskridas både före och efter värme behandling (heat ageing) enligt standarden EN ISO 10195:2021 eller motsvarande.</i></p>	<p>Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej?</p> <p><i>Föreslagen verifiering: OEKO-TEX® certifikat eller kemisk analysrapport som visar att kravet efterlevs.</i></p>
	2.2 English	<p>Articles made of leather products [shall/should] not contain higher concentrations than listed for each of the substances below.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arsenic (As) < 1,0 mg/kg • Lead (Pb) < 1,0 mg/kg • Cadmium (Cd) < 0,1 mg/kg • Chromium (Cr) < 200 mg/kg • Hexavalent chromium (Cr^{VI}) <3,0 mg/kg* <p><i>* The value shall be below the limit both before and after heat aging treatment according to the standard EN ISO 10195:2021 or equivalent.</i></p>	<p>Is the shall-requirement fulfilled? Y/N</p> <p><i>Suggested verification: OEKO-TEX® certificate or a chemical analysis report showing compliance with the requirement.</i></p>

Krav-typ		Miljökrav i teknisk spec.	Text till svarsbilaga
	Hjälpstext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta krav täcks av OEKO-TEX® Leather Standard, bilaga 4. Halten av på sexvärt krom (CrVI) är reglerad i lagstiftningen för EU. Beroende på upphandling kan detta krav vara begränsande om det ställs som ska-krav.</i>	
M	2.3 Svenska	Lädet [ska/bör] ej ha garvats med krom, varken sexvärt krom (Cr VI) eller trevärt krom (Cr III).	Uppfylls detta krav? Ja/Nej? <i>Förslag på verifikation</i> <i>Anbudsgivare ska skicka med en beskrivning hur de säkerställer kravet.</i>
	2.3 English	The leather [shall/should] not have been tanned with chromium, neither hexavalent chromium (Cr VI) or trivalent chromium (Cr III).	Is the requirement fulfilled? Y/N <i>Suggestion of verification</i> <i>Tenderer shall submit a description how they ensure the fulfillment of the requirement.</i>
	Hjälpstext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta krav kan vara begränsande om det ställs som ett ska-krav, då den största andelen läder garvas med krom. Det finns dock i vissa applikationer marknadsalternativ med t.ex. vegetabilisk garvning. Läs mer om krom under "Information om miljökrav".</i>	
L	2.4 Svenska	Varor av läder ska ej innehålla sexvärt krom (Cr VI).	Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej? <i>Förslag på verifikation</i> <i>Anbudsgivare ska skicka med en beskrivning hur de säkerställer kravet.</i>

Krav-typ		Miljökrav i teknisk spec.	Text till svarsbilaga
	2.4 English	Articles made out of leather shall not contain hexavalent chromium (Cr VI).	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N <i>Suggestion of verification</i> Tenderer shall submit a description how they ensure the fulfillment of the requirement.
	Hjälp-text	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Halten av på sexvärt krom (CrVI) är reglerad i lagstiftningen inom EU. Detta krav täcks av OEKO-TEX® Leather Standard, bilaga 4.</i>	
	3	<u>Läder - biocider</u>	
L	3.1 Svenska	Läder ska endast ha behandlats med biocidaktiva ämnen som har statusen "accepterad" eller "under granskning" för biocider produkttyp 9 "Konserveringsmedel - Konserveringsmedel för fibrer, läder, gummi och polymeriserade material" i bilaga V till (EU) nr 528/2012 .	Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej?
	3.1 English	Leather shall only have been treated with biocidal active substances that have the status "accepted" or "under review" for biocides product type 9 "Preservatives – Fiber, leather, rubber and polymerized materials preservatives" in appendix 9, (EU) no 528/2012.	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N
	Hjälp-text	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Mer information om biocid-förordningen kommer efter kravmodulerna.</i>	

	4	Permetrinbehandlade varor	
M	4.1 Svenska	[Varorna] ska inte ha blivit behandlat med någon biocidprodukt enligt definitionen i EU-förordningen EU (nr) 528/2012. Undantag: Varor som ska vara behandlade med permetrin (CAS nr 52645-53-1).	Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej?
	4.1 English	[The articles] shall not be treated with any biocidal product as defined in EU (no) 528/2012. Exemption: Items treated with permethrin (CAS No 52645-53-1).	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N
	Hjälpstext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta krav kan ställas på permetrinbehandlade persedlar och ställs för att undvika att kläderna är behandlade med antibakteriella medel t.ex. nano-silver, triklosan etc. Mer information om biocidprodukter och behandlade varor (enl. EU nr 528/2012) finns under avsnitt "relevant lagstiftning".</i>	
M	4.2 Svenska	Permetrin [ska/bör] vara bundet till fibern.	Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej?
	4.2 English	The permethrin [shall/should] be fixated to the fiber.	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N
	Hjälpstext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Det kan krävas en marknadsundersökning att marknaden klarar av detta krav för den specifika upphandlingen om det ställs som ett ska-krav.</i>	
L	4.2 Svenska	De permetrinbehandlade varorna ska vara märkta i enlighet med Artikel 58, EU (nr) 528/2012.	Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej? <i>Förslag till verifiering: Anbudsgivaren ska skicka en bild av etiketten och beskriva placeringen av etiketten.</i>

	4.2 English	The permethrin treated articles shall be labelled in accordance with Article 58, EU (no) 528/2012.	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N <i>Suggested verification: The tenderer shall send a picture of the label and describe the placement of the label.</i>
	Hjäptext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta krav är ett lagkrav inom EU men då produktion kan ske utanför EU så krävs det att detta krav ställs. Kravet är även mycket viktigt av logistiska skäl samt säkerställande av skydd för användaren. Mer information om biocidprodukter och behandlade varor (enl. EU nr 528/2012) finns under avsnitt "relevant lagstiftning".</i>	
	5	<u>För icke biocidbehandlade varor</u>	
M	5.1 Svenska	Varorna ska inte ha behandlats med någon biocidprodukt enligt definitionen i EU-förordningen EU (nr) 528/2012.	Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej?
	5.1 English	The articles shall not be treated with any biocidal product as defined in EU (no) 528/2012.	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N
	Hjälpstext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta krav ställs för att undvika att varorna är behandlade med antibakteriella medel. Notera att permetrin är en biocidprodukt vilket även antimögemedel är. Detta innebär att man inte kan ställa detta krav om det har krävts på antimögelfunktion eller innehåll av permetrin. Läs mer om biocidprodukter under avsnitt "relevant lagstiftning".</i>	

	6	<u>Flamskydd</u>	
L	6.1 Svenska	<p>Följande ämnen skall inte medvetet ha tillsats till varorna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hexabromcyklododekan (HBCDD, CAS Nr 3194-55-6/25637-99-4/134237-51-7/134237-50-6/134237-52-8). • Tris (2,3 dibrompropyl) fosfat (CAS Nr 126-72-7) • Tris (aziridiny) fosfinoxid (CAS Nr 545-55-1) • Polybromerade bifenyler (PBB) • Polybromerade difenyleter (PBDE) <p>Föroreningar skall inte överstiga 0,1 vikts-% av varans totalvikt.</p>	<p>Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej?</p> <p><i>Förslag till verifiering: Anbudsgivaren ska överlämna laboratorietest/rapport/certifikat som verifierar att skallkraven uppfylls.</i></p>
	6.1 English	<p>Following substances shall not have been intentionally added to the articles:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hexabromocyclododecane (HBCDD, CAS No 3194-55-6/25637-99-4/134237-51-7/134237-50-6/134237-52-8) • Tris (2,3 dibromo-propyl) phosphate (CAS No 126-72-7) • Tris (aziridiny)phosphinoxide (CAS No 545-55-1) • Polybromerade bifenyler (PBB) CAS No 59536-65-1 • Polybromerade difenyleter (PBDE) <p>Impurities shall not exceed 0,1 w/w-% of the article's total weight.</p>	<p>Is the shall-requirement fulfilled? Y/N</p> <p><i>Suggested verification: The tenderer shall submit lab tests/ report/certificate that verifies that the requirement is fulfilled.</i></p>
	Hjälp text	<p><i>Till kravställare (röd text tas bort): Dessa ämnen är inkluderade vid krav på OEKO-TEX® Standard 100, bilaga 4. Kravet är främst relevant för textila material av polymerer. Detta krav är europeisk lagkrav, men kan vara viktigt att ställa pga. då en stor del av produktionen sker utanför EU.</i></p>	
	7	<u>Vatten/oljeavvisande</u>	
M	7.1 Svenska	<p>Högfluorerade ämnen (PFAS) ska inte medvetet tillsättas till varorna.</p> <p>Föroreningar skall inte överstiga 0,1 mg/kg av varans totalvikt.</p>	<p>Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej?</p>

	7.1 English	Highly fluorinated substances (PFAS) shall not intentionally be added to the articles. Impurities shall not exceed 0,1 mg/kg of the article's total weight.	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N
	Hjälptext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta är ett viktigt krav då det finns ett lagförslag på förbud mot PFAS i alla textila produkter, mer information finns i avsnitt "Information om miljökrav".</i> <i>Notera att detta krav är strängare än OEKO-TEX® Standard 100 och <u>inte kompatibelt</u> med krav på oljeavvisande funktion.</i>	<i>Förslag till verifiering: Leverantören skall överlämna en beskrivning av hur vattenavvisningen funktionen uppnås utan användningen av fluorerande kolatomer samt en kemisk analys-rapport.</i>
M	7.2 Svenska	Följande ämnen skall inte användas under tillverkningen av varan: <ul style="list-style-type: none"> • Perfluorbutansulfonsyra och dess salter (PFBS) • Undekafluorhexansyra och dess salter (PFHxA) • Perfluorhexansulfonsyra och dess salter (PFHxS) • Perfluorononan-1-syra (PFHpA) och dess natrium- och ammoniumsalter Föreningar skall inte överstiga 0,1 mg/kg av varans totalvikt.	Uppfylls detta skalkrav? Ja/Nej?
	7.2 English	The following substances shall not be used in the manufacture of the article: <ul style="list-style-type: none"> • Perfluorobutane sulfonic acid and its salts (PFBS) • Undecafluorohexane acid and its salts (PFHxA) • Perfluorohexanesulfonic acid and its salts (PFHxS) • Perfluorononan-1 acid (PFHpA) and its sodium and ammonium salts Impurities shall not exceed 0.1 mg/kg of the article's total weight.	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N
	Hjälptext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta är ett viktigt krav då det finns ett förbud mot PFAS i alla textila produkter, merinformation finns i avsnitt "Information om miljökrav".</i> <i>Dessa ämnen är under utredning för att begränsa användandet. Notera att OEKO-TEX® Standard 100 inte inkluderar dessa ämnen, med undantag för PFHpA. Detta krav är <u>inte kompatibelt</u> med krav på oljeavvisande funktion.</i>	

M	7.4 Svenska	Varorna ska ej innehålla följande ämnen: <ul style="list-style-type: none"> • Oktametylcyclotetrasiloxan (D4) (CAS-nr: 556-67-2) • Dekametylcyklopentasiloxan (D5) (CAS-nr: 541-02-6) • Dodekametylcyklopentasiloxan (D6) (CAS-no: 540-97-6) 	Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej?
	7.4 English	The articles shall not contain following substances: <ul style="list-style-type: none"> • Octamethylcyclotetrasiloxane (D4) (CAS-no: 556-67-2) • Decamethylcyclopentasiloxane (D5) (CAS-no: 541-02-6) • Dodecamethylcyclopentasiloxane (D6) (CAS-no: 540-97-6) 	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N
	Hjälp text	<i>Information till kravställare (röd text tas bort): Ämnena är upptagna på ECHA:s kandidatförteckning för särskilt farliga ämnen vilket medför en informationsplikt för leverantören och utreds för ytterligare restriktioner. Alla de listade ämnena i kravet är inkluderade i OEKO-TEX® Standard 100, bilaga 4.</i>	
	8	<u>Färgämne/infärgning</u>	
L	8.1 Svenska	Varorna ska ej innehålla azofärgämnen som kan avge en eller flera av de aromatiska aminer som förtecknas i tillägg 8, EG nr 1907/2006. Föroreningar ska ej överstiga 30 mg/kg av varans totalvikt.	Uppfylls detta skallkrav? Ja/Nej?
	8.2 English	The articles shall not contain azo dyes that can release one or more of the aromatic amines listed in Appendix 8, regulation (EC) No 1907/2006. Impurities shall not exceed 30 mg / kg of the article's total weight.	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N

	Hjälp text	<i>Information till kravställare (röd text tas bort): Detta är ett lagkrav. Dessa ämnen är inkluderade vid krav på OEKO-TEX® Standard 100, bilaga 4.</i>	
		Miljökrav i VÅS/SoW	
		9	<u>Regenerativ ull</u>
M	9.1 Svenska	<p>Leverantören ska demonstrera att all ull uppfyller de kritiska och stora kraven* (critical and major requirement) i Responsible Wool Standard (RWS) 2.2 eller motsvarande. Detta krav ska vara uppfyllt inom [x mån/år] efter kontraktsgöring.</p> <p>Undantag: Detta krav gäller ej för återvunnen ull. *Critical and major requirements är ett definierat begrepp inom RWS.</p> <p>Länk: RAF-101a-V2.2-Responsible-Wool-Standard.pdf (textileexchange.org)</p>	<p><u>Förslag på verifikation</u> Leverantören ska uppvisa certifikat för RWS 2.2 eller motsvarande alternativt verifikat att ullen är återvunnen.</p>
	English	<p>The Contractor shall demonstrate that the wool meet the critical and major requirements* of Responsible Wool Standard 2.2 or equivalent. This requirement shall be fulfilled within [x months/year] after signing the contract.</p> <p>Exception: This requirement does not apply to recycled wool.</p> <p>*Critical and major requirements are defined terms in RWS.</p> <p>Link: RAF-101a-V2.2-Responsible-Wool-Standard.pdf (textileexchange.org)</p>	<p><u>Suggested verification</u> The Contractor shall present a certificate for RWS 2.2 or equivalent alternative verification that recycled wool is wool used.</p>
		10	<u>Miljöpåverkan i leverantörsled</u>

M	10.1 Svenska	Alla textilier som är avsett att användas i direktkontakt med hud, ska uppfylla kriterierna i giltig OEKO-TEX® Made in Green Standard. Detta krav ska vara uppfyllt inom [X mån/år] efter kontraktsgöring. Länk: MiG Standard (oeko-tex.com)	
	10.1 English	All fabrics that are intended to be used as direct-contact-with-skin shall fulfill the criteria in valid OEKO-TEX® Made in Green Standard. This requirement shall be fulfilled within [X months/years] from contract signing. Link: MiG Standard (oeko-tex.com)	
	Hjälp text	<i>Information till kravställare: Detta krav innebär investeringar för de allra flesta leverantörer. Detta är dock ett krav som möjliggör ett progressivt arbete hos leverantörer under kontraktstiden. Tiden leverantören bör få att uppfylla kravet beror på hur marknaden för den specifika upphandlingen. Det är även möjligt att göra om detta krav till ett bör-krav som utvärderas i anbudsutvärderingen.</i>	
M	10.2 Svenska	Alla textilier ska uppfylla kriterierna i giltig OEKO-TEX® Made in Green Standard. Detta krav ska vara uppfyllt inom [x mån/år] efter kontraktsgöring. Länk: MiG Standard (oeko-tex.com)	

	10.2 English	All fabrics shall fulfill the criteria in current OEKO-TEX® Made in Green Standard. This requirement shall be fulfilled within [x months/years] from contract signing. Link: MiG Standard (oeko-tex.com)	
	Hjälp text	<i>Information till kravställare: Detta krav möjliggör ett progressivt arbete hos leverantörer under kontraktperioden och en förenklad uppföljningsprocess. Tiden leverantören bör få att uppfylla kravet beror på hur marknaden ser ut.</i>	
	11	<u>ECHA:s kandidatförteckning</u>	
M	11.1 Svenska	Leverantören ska ha ett system för att säkerställa att inga ämnen upptagna på ECHA:s kandidatförteckning används i produktion.	
	11.1 English	The supplier shall have a system to ensure that no substances listed on ECHA's candidate list are used in the production.	

	12	<u>Information avseende ämnen i textil och läder</u>	
M	12.1 Svenska	<p>Leverantören skall tillhandahålla information om hur följande funktioner uppnås (se nedan). Informationen ska inkludera namnet på ämnet och dess CAS/EC-nummer. Leverantören ska, om inget kemiskt ämne används för att uppnå en särskild funktion, inkludera en beskrivning av den använda tekniken i sitt svar. Om leverantören inte har denna information, så ska leverantören efterfråga informationen hos sina underleverantörer och meddela FMV underleverantörernas svar.</p> <p>Information om följande funktioner ska deklarerars:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vektorkontroll (dvs permetrin) • Flamskydd • Vattenavvisning • Oljeavvisning • Färg 	
	12.1 English	<p>The supplier shall provide information regarding how the following functions are achieved (see below). The information shall include the name of the substance and its CAS/EC-number. The Supplier shall, if no chemical substance is used to achieve a specific function, include a description of the used technique in the answer. If the Contractor do not have the requested information, the Contractor shall request the information from their supply chain and convey the received information to FMV.</p> <p>Information regarding following functions shall be declared:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vector control (i.e. Permethrin) • Flame retardants • Water repellents • Oil repellents • Pigments and dyes 	
	Hjälpstext	<p><i>Till kravställare (röd text tas bort): Det är viktigt att leverantören inkommer med information enligt kravet. Detta krav är viktigt för att säkerställa försörjningstrygghet till Försvarsmakten.</i></p>	
	13	<u>Biocider</u>	

L	13.1 Svenska	Om textilen har behandlas med permetrin (CAS Nr 52645-53-1) inom EU, ska leverantören/underleverantören av biocidprodukten finnas med på Artikel 95 listan. Länk: https://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/active-substance-suppliers	<i>Förslag till verifiering: Leverantören ska informera FMV var och av vem som genomför permetrinbehandlingen av tyget samt vem som är underleverantör av biocidprodukten.</i>
	13.1 English	If the article is treated with permethrin (CAS No 52645-53-1) within the EU, the Supplier/sub-supplier of the biocidal product permethrin shall be listed on the Article 95 list. Link: https://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/active-substance-suppliers	
	Hjälp text	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta krav ska ställas för att säkerställa att europeisk lagstiftning efterföljs. Detta krav gäller för t.ex. uniformer. Notera dock om upphandlingen berör myggnät så ska leverantören av myggnäten återfinnas på Artikel 95-listan. För mer information se "Information om miljökrav" nedan.</i>	
M	13.2 Svenska	Leverantören skall lämna uppgifter om det verksamma ämnet (enligt EU nr 528/2012) som används för läderbehandling. Denna information ska innehålla: <ul style="list-style-type: none"> • Namn på ämne. • CAS / EG-nr. • Behandlingsplats. • Om biocidproduktleverantören är upptagen på artikel 95-listan. • Status för biocider produkttyp 9 "Konserveringsmedel - Konserveringsmedel för fibrer, läder, gummi och polymeriserade material". 	
	13.2 English	The supplier shall submit information regarding the active substance (as in EU no 528/2012) used for leather treatment. This information shall include: <ul style="list-style-type: none"> • Name of substance. • CAS/EC-no. • Place of treatment. • If the biocidal product supplier is listed on the Article 95-list. • Status for biocides product type 9 "Preservatives – Fibre, leather, rubber and polymerized materials preservatives". 	

M	13.3	Leverantören ska beskriva hur de arbetar för att säkerställa att produktionen inte bidrar till lokala negativa miljöproblem. Beskrivningen ska ha fokus på användandet och utsläpp av farliga kemiska ämnen (permetrin, färgämnen etc) och vattenrening.	
	13.3	The supplier shall describe how they work to ensure that the production does not contribute to local negative environmental problems. The description shall focus on the use and release of hazardous chemical substances (permethrin, dyes, etc.) and waste water treatment.	
	Hjälp text	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Detta krav skulle kunna användas i t.ex. en miljöplan.</i>	
	14	<u>Krav på bevakning och information avseende Kandidatförteckningen</u>	
L	14.1 Svenska	Leverantören ska under kontraktstiden bevakna förändringar av ECHA:s Kandidatförteckning. [Ange kontaktyta i FMV-projektet/avtalet] ska informeras inom 3 månader från att Kandidatförteckningen uppdaterats om varor inom avtalet innehåller >0,1 vikts-% av ämnen som upptas på Kandidatförteckningen. Länk till kandidatförteckningen: https://echa.europa.eu/sv/candidate-list-table	Uppfylls detta skall-krav? Ja/Nej Styrkande av krav: Anbudsgivaren ska till anbudet lämna en redovisning enligt krav.
	14.1 English	The supplier shall during the contract period monitor changes in ECHAs Candidate list. [Ange kontaktyta i FMV-projektet/avtalet] shall be informed within 3 months of the update of the Candidate list if articles within the contract contains >0.1 wt.-% of any substances listed on the Candidate list. Link to the Candidate list: https://echa.europa.eu/candidate-list-table	Is the shall-requirement fulfilled? Y/N Verification of fulfilment: Enclose a statement as required with the tender.

	Hjälptext	<i>Till kravställaren (ta bort röd text i kontrakt/avtal): Kravet är lämpligt att ställa i ett ramavtal eller avtal med löpande leverans av produkter. Kandidatämnen accepteras inte av Försvarmakten eller FMV och ska substitueras bort om situation uppstår inom avtalsperioden.</i>	
	15	<u>Effektiva resursflöden/ Cirkulära resursflöden</u>	
M	15.1 Svenska	<p>Leverantören ska beskriva om varorna innehåller återvunnet eller förnyelsebart material.</p> <p>Leverantören ska även arbeta för att utöka denna andel samt minska sin negativa miljöpåverkan i leverantörsledet.</p> <p>Redovisningen skall innehålla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Information om varorna inom avtalet innehåller återvunnet/förnyelsebart material och vilket material som är återvunnet/förnyelsebart samt hur stor andel. • Vilka åtgärder som leverantören vidtar för att minska vattenförbrukningen och utsläpp av växthusgaser under produktionen. <p>Årligen ska resultatet av detta arbete skickas in till FM/FMV.</p>	

	15.1 English	<p>The supplier shall describe if the articles contain recycled or renewable material.</p> <p>The supplier shall work to increase the proportion of recycled or renewed material as well as decrease the negative environmental impact of the supply chain during the contract period.</p> <p>The description shall include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Information if the items in the contract contain recycled or renewable material and which material that is recycled or renewable as well as to what proportion. • What measures that the supplier have taken to reduce water consumption and greenhouse gas emissions during production. <p>The results of this systematic work shall be submitted annually to FM/FMV.</p>	
	Hjälp text	<p><i>Till kravställare (röd text tas bort): Dessa krav kan vara lämpliga att omformulera till fråga i RFI eller ställa som krav i en modifierad miljöplan.</i></p>	

Information om miljökrav:

Tillverkningen av textilier är en mycket kemikalieintensiv process. Dessutom så har Försvarsmakten även behov av varor med viss nivå av flamskydd, insektsskydd (vektorskydd), IR, olje- och/eller vattenavvisning. Kombinationen av dessa egenskaper är en utmaning från såväl ett tekniskt perspektiv, som ett miljöperspektiv.

Det är relativt vanligt att textilier behandlas med antibakteriella medel för att förhindra lukt, ex. sportkläder. Ofta för att uppnå en utökad antibakteriell effekt krävs en biocidprodukt som i förlängningen bl.a. leda till ökning av multiresistenta bakterier. Därför är biocidprodukter hårt reglerade enligt förordningen EU (nr) 528/2012. Användandet av biocidprodukter bör minimeras.

Permetrin är en biocidprodukt (godkänt som medel mot insekter eller insekticider). Försvarsmakten har fattat beslut om att permetrin ska användas i vissa persedlar för miljöer där det finns ett behov av en repellerande effekt för att ge skydd mot vektorburna sjukdomar.

Flamskyddsmedel används ibland för att uppnå nödvändig nivå av flamskydd, men viktigt att beakta miljö när kravställningen på flamskyddet görs då många flamskyddsmedel är både farliga för miljön och samtidigt starkt reglerade. Ull är däremot ett material som har naturligt flamskydd. Oeko-tex har en lista på vad de bedömer är godkända flamskyddsmedel: <https://www.oeko-tex.com/en/apply-here/active-chemical-products>.

För att uppnå önskade egenskaper för vatten-och/eller oljeavvisning så används ofta högfluorerade kolkedjor (så-kallade PFC eller PFAS) på material. Dessa ämnen är ofta mycket persistenta och bioackumulerande samt ibland toxiska. Det har lagts ett lagförslag inom EU att förbjuda alla PFAS inom några få år, vissa applikationer kommer kunna få ett undantag i ytterligare 5 eller 12 år. Detta lagförslag bedöms ha stor påverkan på utbudet av PFAS-kemikalier på marknaden och möjligheten att krävställa på oljeavvisning i textila material. I dagsläget så finns det inte någon identifierad ersättare till högfluorerade ämnen för uppnå funktionskravet oljeavvisning. Det är enklare att hitta ersättare för att uppnå vattenavvisande egenskaper än oljeavvisande. Exempel på alternativ till högfluorerade ämnen för vattenavvisning är t.ex. silikon-baserade agenter, blandningar av silikon och stearamid-metyl-pyridin-klorid, vaxer och paraffiner eller dendrimer.

Regenerativ ull är ull som kommer från fåruppfoädnng som är förenligt med god djurhushållning och land hantering (motverkar land erosion) dvs. ger en positiv påverkan på miljön istället för negativ påverkan.

FMV är medlemmar i Swereas Kemikaliegrupp, se: <https://www.swerea.se/samverkan/natverk/kemikaliegruppen>

Relevant lagstiftningar:

- Förordning (EG) nr 1907/2006 (REACH) reglerar bl. a. innehåll av farliga kemikalier i varor och är en förordning inom Europeiska unionen som antagits för att förbättra skyddet av människors hälsa och miljö mot risker som kan förorsakas av kemikalier.
 - Det ligger ett lagförslag att fasa ut alla PFAS från alla användningsområden inklusive textil (dvs. olje-och smutsavvisning), se <https://echa.europa.eu/sv/restrictions-under-consideration/-/substance-rev/72301/term>.
- Förordning (EU) nr 528/2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter. Biocidförordningen föreskriver att alla biocidprodukter som tillhandahålls på marknaden inom EU måste vara godkända. I denna förordning ingår även regler om varor som har behandlats med biocidprodukter.
Definitionen på biocidprodukt är:
 - *Varje ämne eller blandning som i den form det eller den levereras till användaren består av, innehåller eller genererar ett eller flera verksamma ämnen avsedda att förstöra, hindra, oskadliggöra, förhindra verkningarna av eller på något annat sätt utöva kontroll över skadliga organismer på annat sätt än enbart genom fysisk eller mekanisk inverkan.*
 - *Varje ämne eller blandning som genereras från ämnen eller blandningar som inte omfattas av första strecksatsen, och som är avsedda att användas för att förstöra, avskräcka, oskadliggöra, förhindra verkningarna av eller på något annat sätt utöva kontroll över någon skadlig organism på annat sätt än enbart genom fysisk eller mekanisk inverkan.*
 - *En behandlad vara som i första hand har en biocidfunktion ska anses som biocidprodukt.*
- Förordning (EG) nr 2019/1021 om långlivade organiska föreningar (Stockholmskonventionen).
- Avfallsförordning (2020:614) Denna förordning innehåller bestämmelser om avfall, avfallets hantering och avfallsförebyggande åtgärder.

Miljökrav

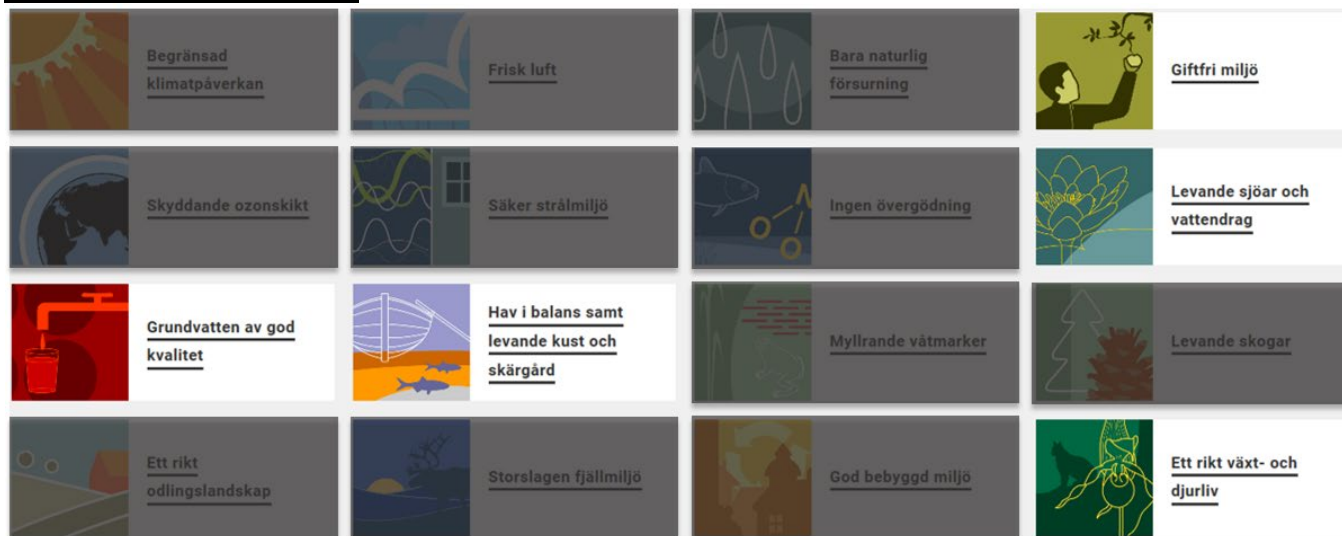
Syftet med miljökrav som är ställda för denna kategori är att fasa ut användningen av miljö- och hälsofarliga ämnen, men även att bidra till en bättre land hantering och således bidra positivt till miljön Mycket av miljöpåverkan från textilier sker i produktionsfasen.

För intern styrning inom kemiområdet, se TjF Kemi - kemiska produkter och kemiska ämnen i varor.

Andra relevanta miljökravsmoduler:

- Se Biocidprodukter och behandlade varor
- Se Drift- och underhållskemikalier
- Se Nanomaterial
- Se Polymera material (Plast)

Berörda nationella miljömål

Berörda globala hållbarhetsmål

